

Izhaja
vsak mesec enkrat.
—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v
Salendrovi ulici št.6.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.
Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.
Odgovorni urednik:
Ivan Freilih

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 9-10.

Ljubljana, 10. oktobra 1927.

Leto VII.

Skrajna brezbržnost

V zadnji številki »Moje doma« smo natanko obrazložili gmotni položaj naše organizacije ter priložili ljubljanskim našim članom, kakor tudi naročnikom izven Ljubljane položnice z utemeljeno prošnjo za prostovoljni prispevek. S tem smo hoteli dobiti sredstva za nadaljevanje dela in poplačilo napravljene dolga. Pričakovali smo, da bodo hišni posestniki uvaževali sedanji važen trenutek, ko se odločuje usoda naših hiš in naše lastnine ter da bodo brez malih izjem vsi po svojih močeh pripomogli, da ne bomo sredi največjega dela in boja primorani radi pomanjkanja denarnih sredstev vse nadaljne akcije opustiti in položaj posestnikov prepustiti svoji usodi. Toda zelo smo se varali in skoro vsi posestniki so nas jednostavno pustili na cedilu.

Hišni posestniki! Primorani smo Vam javiti, da je na 3500 poslanih položnic do sedaj plačalo 90 ljubljanskih posestnikov okrog 3000 Din, 1400 ljubljanskih posestnikov pa se na prošnjo ni nič odzvalo in jo popolnoma prezrlo. Izven Ljubljane pa je od 3000 naročnikov poslalo prispevek 65 posestnikov okrog 1.500.— Din. Hišni posestniki in posestnice, iz tega blagovolite razvideti, kako malo imate stanovske zavestnosti in kako se nič ne ozirate na nujne pozive svoje organizacije v najvažnejših trenutkih. Od 4000 naročnikov »Moje doma« izven Ljubljane, pa jih je letos plačalo okrog 1000, kakih 3000 pa jih je še na dolgu. Še enkrat vabimo vse člane in naročnike, da storijo svojo dolžnost, ker drugače je to zadnja številka »Moje doma«, katero smo zamogli izdati. Tiskarna vendar ne more nadalje več brez denarja delati in ravno tako so pri tem razni drugi stroški, ki jih je treba sproti pokriti. Zaostanke pa bomo pričeli izterjavati po društvih in najetih osebah in bomo stroške izterjavanja posameznim naročnikom posebej zaračunili, ker drugače ne moremo z naročnino plačevati stroškov za »Moj Dom«. Vsakdo si torej prihrani 5 do 10 Din, nam pa še nepotrebno delo, če takoj plača svoj zaostanek.

Prav posebno vabimo ljubljanske hišne posestnike, da upoštevajo uspehe našega društva, zlasti glede znižanja hišno-najemninskega davka za 30 odstotkov. Koliko so ljubljanski hišni posestniki pri tem pridobili, naj si izračunajo sami. Zapišejo naj samo to, da znaša povprečna najemnina v Ljubljani sedaj letno okrog 28.000.000 Din za stare hiše in da smo dosegli znižanje 30 Din od vsakih 100 Din najemnine. To bi bili šele vznevoljeni ljubljanski hišni posestniki, če jim ne bi dosegli tako znatnih olajšav hišno-najemninskega davka. Sedaj pa naj vzame vsak posestnik svinčnik v roke in izračuni, koliko je dosegel po naši organizaciji in na drugi strani, koliko plača letno društvu. Vpoštevajo naj tudi, za koliko se bo s 1. novembrom najemnina zvišala, kar je tudi zasluga prevdarnega dela in spretne taktike našega društva. Nad polovico ljubljanskih in

okoliških posestnikov plača letno 25 do 40 Din in zato dobi »Moj Dom«, v katerem dobi potrebna pojasnila, v društveni pisarni popolnoma brezplačno vse informacije, kar bi ga drugače stalo marsikedar več stotakov. Pa ti pride kak hišni posestnik in ti zaluči v obraz, saj tako ničesar ne dosežete, kar mora do skrajnosti razžaliti vsakega sodelavca pri naši neprijetni organizaciji, ki ima gotovo največ nasprotnikov. Nikoli pa ne bomo več nabirali prispevkov od hiše do hiše, ker se ne maramo izpostavljati neprijetnim opazkam, kako slabo razpoloženega hišnega posestnika ali posestnice. Tudi se je malo ozirati, kak je položaj hišnih posestnikov v drugih državah in da gotovo pri nas ni najslabše, če že ne najboljše. V prihodnji številki bomo pričeli priobčevati imena onih požrtvovalnih posestnikov, ki so nam priskočili na pomoč s prispevki, ravno tako onih, ki niso še plačali naročnine in članarine in so s tem takorekoč prenehali biti člani naše organizacije. To smo bili primorani povedati, čeprav morebiti ne bo komu ljubo, kar tudi nam ni, ko smo mogli sedaj v svrhu nadaljevanja prepotrebne dela vzeti novo posojilo, če nečemo, da v najvažnejši uri posestnike prepustimo svoji usodi, ki so jo pa popolnoma sami zakrivali. Onih, kateri so storili svojo dolžnost in plačali prispevek, se to ne tiče in naj oprostijo, da moramo na račun drugih rabit tako ostre besede.

Važno zadoščenje!

Nadležni žurnalisti nadlegujejo vsak moment g. ministra socialne politike dr. Gosarja, ki je na ta način primoran o stanovanjskem vprašanju podati svoje mišljenje. Odkrito povemo, da nekatere izjave g. ministra nas popolnoma zadovoljujejo ter služijo v dokaz, kako pravilno je bilo naše stališče, dasiravno so ga skoro vsi obsojali in nas smatrali za demagoge, ko smo trdili kaka nesreča in nepotrebna je stanovanjski zakon. Vedno smo povdarjali, da bo takoj zadosti stanovanj, če preneha stan. zakon in da bi bili že nešteti najemniki postavili svoje hiše, če jih ne bi bil stan. zakon ščitil in jim dajal ugodnosti, da so stanovali za bagatelno najemnino. To se je najbolj pokazalo v Ljubljani, ko je sedaj že nad 90 odstotkov ljubljanskih najemnikov priznalo 10 kratno povišanje, pa se ni radi tega vznemirjal skoro nihče, posestnikom pa bo vendar dana priložnost, da bodo svoje hiše vsaj za silo popravili.

Če bi se bilo zahtevalo zlato valuto pred sedmimi ali vsaj štirimi leti, bi bili najemniki to še mnogo lažje prenesli, ker je bilo takrat še mnogo več zaslužka in denarja in bi bili še mnogo lažje najemniki postavili svoje domove. Koliko denarja se je po nepotrebem zapravilo na raznih zabaviščih in drugod, in če bi se bilo to dalo za primerne najemnine, bi ta denar ne bil ostal hišnim posestnikom, temveč bi ga bili zopet dobili podjetniki,

trgovci, obrtniki ter seveda tudi delavci. Tudi davčna moč bi ne bila pešala, temveč država bi bila dobila lepe milijone od večjih najemnin in vse gospodarstvo bi se bilo razvijalo v normalnem tiru, kar pa je vse zaostajalo vsled nesrečnega stan. zakona.

In po sedmih letih pride šele spoznaje in merodajni faktorji kar naenkrat uvidijo, da je potreba stan. zaščito v najkrajšem času likvidirati. G. minister dr. Gosar je kratkoma odklonil zahtevo najemnikov, da bi se stan. zakon podaljšal do leta 1930 in izjavil, da se mora likvidacija izvršiti v najkrajšem času in dokončati do 1. maja 1928. Prav nič ne dvomimo, da so te besede g. ministra iskrene in da se je sam uveril, da ni mogoče več voditi prisilnega gospodarstva o stanovanjih, s tem nekaterim dajati potuho, kar pa onemogočuje, da bi prišli do večjega števila stanovanj. Kar smo mi vedno povdarjali, to je sedaj potrdil tudi g. minister socialne politike.

Ko smo se pred par dnevi obrnili zastopniki naših organizacij iz cele države na g. ministra s prošnjo za prenehanje stan. zaščite, nam je enako odkrito priznal, da ni govora o podaljšanju stan. zakona in da hoče napraviti samo neko prehodno stanje do 1. maja 1928, pri tem seveda bo treba plačevati najmanj zlato valuto za stanovanja.

Pa še nekaj važnega je pri tem g. minister izjavil, kar je tudi potrdilo naše zagovore, da faktično ne primanjkuje več stanovanj, temveč da so samo napačno razdeljeni. Po ministrovu izjavi so si marsikateri dodelili prevelika stanovanja, ki niso v nobeni primeri z družino in njegovimi dohodki. Take najemnike bo treba vsekakor preseliti v manjša stanovanja in s tem bo nastalo naenkrat na razpolago več večjih stanovanj za večje družine. Gospod minister je popolnoma uverjen, da bi s pravilno razdelitvijo stanovanj, bilo na razpolago zadosti stanovanj in ko bo izvršeno po prenehanju stan. zaščite, bo s tem takoj rešeno stan. vprašanje. To mišljenje smo mi vedno in povsodi povdarjali, a bili smo zopet samo demagogi. Toda vedeli smo, da je pravica na naši strani in da je to istina, potrjujejo vse izjave g. ministra socialne politike samega.

Resnica o demagogiji!

»Čujte, čujte, samo kakih 120 stanovanj je za november v Ljubljani odpovedanih, najemniki pa so kričali celo leto, da bode dne 1. novembra 1927 najmanj 1200, (beri: en tisoč dvesto) strank ali celo 2000 strank na cesti!« — Tako si v skrbnih govorih med seboj najemniški kolovodje, ki imajo sedaj precejšnjega moraličnega mačka ter so v zadregi, s čim bi mogli še begati nevedne poslušalce. Poreko pa naposled: »No, ali pa 120 odpovedi naenkrat ni zadosti?« Toda, le počasi! Prvič še to število ni gotovo, kajti se bode še marsikateri odpovedanec v teku časa še z go-

spodarjem pogodil. Če bi se pa tudi 120 stanovanj izpraznilo, dobilo bi potem ravno toliko drugih, gotovo manj predrznih strank, tudi stanovanja, ki so jih morda še bolj potrebne, nego dosedanji razvajeni zaščitenci. Drugič pa razdelimo teh recimo 120 odpovedi na dolgo dobo osmih let, odkar je vsako odpovedovanje po nesmiselnih zakonih in naredbah onemogočeno, pa dobimo za posamezno leto 15, (reci petnajst), ali za četrt leta štiri odpovedi in to v mestu s približno 60 tisoč prebivalcev. Kedaj je pa bilo, vprašamo, pred vojno v enem četrtletju samo pet odpovedi oziroma selitev? Tretjič pa bi najbrže še teh 120 odpovedi ne bilo, ako bi se ne bili gotovi najemniki v teku dolgih let po stanov. zakonih in stanovanjskih sodiščih do tako neznesne objestnosti pokvarili in razvadili, da so uverjeni, da so si že kar prilastili sedanja stanovanja v starih hišah in da jih gospodarji že res več ne morejo prenašati.

Da je odpovedi tako nepričakovano majhno število, je pa resnično tudi zasluga naše organizacije hišnih posestnikov, kajti naši odbori svarijo in rotijo gospodarje, da se s strankami pogodijo in omeje odpovedi na najnujnejše slučaje.

Že iz tega pa mora najbolj zakrknjen socialni politik izpredvideti, da so bile dosedanje stanovanjske naredbe in zakoni za splošnost le škodljive in da čim dalje se bi omejevala prostost hišnega posestnika, tem več bode končno naenkrat odpovedi in prisilnih deložacij. Nasprotno bi se bilo pa takoj po prevratu začelo normalno zidati, kakor se je v zadnjih dveh letih z grozno naglico pričelo nadomeščati to, kar se je preje zamudilo. Sedaj so uvideli vsi trezni najemniki, da se morajo končno vendar prilagoditi normalnim razmeram mirovnih časov; pa se bodo morali prilagoditi radi ali neradi tudi pobiljševičeni kolovodje maloštevilnih najemnikov, ki v zadnjem hipu še izkušajo podaljšati dosedanje krivice in pri tem čisto odkrito razgaljajo svoje komunistične naklepe.

X. Y.

IV. Mednarodni kongres „Lastnine“ v Haagu

Od dne 11. do 15. septembra 1927. vršil se je v Haagu na Nizozemskem kongres »Union Internationale de la Propriete Bati« kot mednarodne zveze hišnih posestnikov iz Evrope, na katerem je bilo zastopanih 34 držav, med temi največini delegatje iz Nemčije, Francije, Nem. Avstrije, Španije itd. Glavno Zvezo hišnih in zemljiških posestnikov naše države je zastopal naš predsednik g. Frelih iz Ljubljane. Zastopani pa sta bili tudi mali državi Eslandija in Letlandija. Vseh delegatov je bilo okoli 400. Zbor je otvoril in vodil predsednik grof Lameroux iz Pariza, ki je pozdravil vse delegate iz cele Evrope, ki so s tem dokazali veliko važnost te mednarodne svetovne organizacije.

Prvi je kongres pozdravil v imenu Nizozemske vlade minister prometa in dela dr. Slotemaker de Bruine s sledečim govorom: »Union dela Proprieta Bati«, ki je sklicala ta kongres, se bavi z vprašanji privatne lastnine in v obče z gospodarskimi problemi in ne postavlja na prvo mesto materijalizma. Zlasti je simpatično, da se posebno pažnjo posvečuje idealni strani teh vprašanj ter da ne pozablja zdravstvenih razmer pri nastanitvi ljudstva. Ker so vsa ta vprašanja velike važnosti za dobrobit naroda, odzvala se je nizozemska vlada pozivu »Unije« in upa, da bodo sklepi rodili dober uspeh. V imenu vlade pozdravlja predsednika in vse delegate najpristraneje.

Drago nam je, da ste izbrali Haag za ta kongres, v katerem imate mir za delo.

Privatna stavbena podjetnost je vsled nesrečnih posledic svetovne vojne skoro popolnoma prestala, nakar je pomanjkane stanovanj zahtevalo zvišeno stavbeno podjetnost, da se gradi kolikor mogoče veliko stanovanj. V državah, v katerih so vlade izdatno podpirale privatno zidanje hiš, so vlade zamogle prenehati z omejitvijo svobodnega razpolaganja s stanovanji ter so lahko ukinile zakone za zaščito stanovanj. Tam so tudi posestniki zamogli pričeti popravljati svoje hiše in se je oživela tudi privatna inicijativa za zidanje priprostih zasebnih stanovanj. Vzdržujem se navesti okoliščine, ki so peljale k temu cilju. Da pa se je ta cilj dosegel pri nas, mislim, da je to dober znak za Vaše zborovanje.

Nizozemska vlada je prepričana, da je privatno gospodarstvo v svesti si moralnih dolžnosti nasproti splošnosti in da hoče tudi v bodočnosti dokazati to samozavest, ki se bo podpirala z delom tega kongresa.

Z najboljšimi željami za dober uspeh kongresa proglašam ta kongres za otvorjenega.

V imenu centralne zveze Nemčije pozdravlja zbor predsednik Humar iz Münchena, ki poda izjavo, da javnost mednarodne kongrese spremlja z nekim nezaupanjem o uspehih, da pa tega ne more reči o našem kongresu, ko se vrši iz istih motivov, kakor zborovanja organizacij posestnikov v posameznih državah. Hišna posest se nahaja skoro v vseh državah pod izjemnimi zakoni, s čemur trpi celokupno gospodarstvo. V vseh državah se vrši deloma javen boj v obliki socializma, deloma skrit v obliki zemljiške reforme proti zasebni lastnini in zasebnemu gospodarstvu. Hišna posest se bojuje na predstraži in če se posreči razlastitev hišne posesti, potem bodo sledile druge gospodarske panoge. Popolnoma pravilno in potrebno je, če se tej internacijonalni nevarnosti postavlja internacijonalna obrambna fronta, ki se mora opirati na naslednje cilje:

1. Pri izključitvi vseh političnih stremljenj, se bojuje mednarodna zveza hišnih posestnikov za obstanek privatne lastnine in zopetno vpeljavo zasebnega gospodarstva.

2. Hišna posest ne zahteva nobenega posebnega položaja, temveč samo jednako pravico z drugimi gospodarskimi panogami.

3. V svrhu vresničenja teh ciljev, je potrebno tekoče poročevanje in sporazum hišne posesti v vseh združenih državah, v svrhu vspešnega delovanja.

Predsednik zveze iz Nem. Avstrije, nam dobro znani nar. posl. g. Pistor, se zahvaljuje Holandski vladi za naklonjenost in povdarja, da privatna lastnina v državi toliko časa ni popolnoma zavarovana, dokler vlada očitni in skriti boljševizem. Kajti komunizem je nalezljiva bolezen in se ga zamore pobijati samo z odločnostjo in edinostjo. Današnji kongres daje poročstvo, da smo tozadevno na najboljši poti. Če hočemo dandanašnji skriti boljševizem z uspehom pobijati, bo treba ljudstvo podučiti in mu razložiti, da je blažostanje ljudstva in uspeh gospodarstva mogoč samo na podlagi privatne lastnine in da ostane sedanji družabni red nedotaknjen. Zdi se nekam čudna izjema, da se danes pač časti delo, da se pa produkt dela, t. j. lastnina neče spoštovati. Človeštvo pozablja, da je lastnina nastala z delom. Z velikim kapitalom pa se pospešuje tudi komunizem. Posestniki smo tip meščanstva, ki si je z delom in pridnostjo pridobil lastnino in ker je to največji

ideal človeka, z delom in varčnostjo ostati lastnik in da z razdorom posestva, ki se vrši po boljševizmu na večnost ne more živeti. Če bomo zamogli na ljudstvo v tem smislu vplivati, potem se bo lastnina zopet spoštovala. Nato so govorili zastopniki organizacij iz raznih držav, deloma v francoskem, deloma v nemškem jeziku. Naš zastopnik iz Jugoslavije g. Ivan Frelih je v slovenščini in francoščini imel sledeči nagovor:

Gospod predsednik! Veleodlični delegati naših pravic! —

Doletela me je izvanredno visoka čast, da zamorem kot prvi podpredsednik Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ta velepomembni kongres najpristraneje pozdraviti in mu želeli največjega uspeha. Ponosen sem kot zastopnik naše mlade države, da sem poklican na sodelovanje in tako važno posvetovanje, ko se bo razpravljalo in utemeljevalo o naših okrnjenih pravicah, ki so zadnja leta ogrožena vsled raznih komunističnih zakonov in odredb. Mi se ne borimo samo za naše pravice in lastnino, temveč za obstoj države in vsesvetovne kulture, ker s propadom lastnine, propada vsa civilizacija in napredek.

Tudi mi v Jugoslaviji smo bili deležni raznih izjemnih naredb, ki so omejevala naše pravice in nam jemala dohodke, ki smo jih imeli pred vojno in so s tem onemogočale naše hiše vzdrževati. Uvideli smo potrebo organizacije, ki smo jo razširili skoro po celi državi, nekatera društva hiš. posestnikov pa so obstojala že pred vojno. Ustanovili smo društva posestnikov v vseh večjih krajih, imamo več Pokrajinskih zvez in Glavni Savez vseh društev v Beogradu, ki je tudi član centralne organizacije »Union International« v Parizu. Z našo organizacijo in neumornim delom smo dosegli, da se je stanov. omejitev od leta do leta zboljševala in da smo polagoma prihajali do vedno večjilt naših pravic.

Vže od 15. maja 1925. niso več zaščiteni poslovni lokali in vse trgovine, ki ne spadajo več pod omejitve stan. zakona in se z njimi popolnoma prosto razpolaga. Od tega časa tudi niso zaščiteni trgovci, obrtniki, advokati, zdravniki in bolje situirani privatni nameščenci. Dne 1. novembra 1927 pa ima zakonito prestatati vsaka kuratela nad našo lastnino in bomo dobili popolno svobodo nad stanovanji v naših hišah. Tudi pri tem seveda bodo nasprotniki poizkušali doseči z raznimi demagoškimi frazami podaljšanje stan. zaščite, a upamo, da vlada ne bo nasedla in da se bo držala strogo zakona.

Pa tudi ko bo stan. zaščita prenehala, bomo imeli posestniki vedno polno dela in razširjenje naše organizacije. Pri nas imamo agrarno reformo, ki je ravno tako komunistična, ki ravno tako ogroža lastnino, kakor vse druge izjemne naredbe. Delati bomo morali na to, da se agrarna reforma ne izpelje kakor je zamišljena in da se pri tem lastnina varuje. Delati moramo na znižanju davčnih bremen, ki so v nekaterih naših pokrajinah pri hišah tako visoka, da vzamejo 70 do 80% najemnine, večinoma pa nad polovico plačane najemnine. Iz tega vidite gg. delegatje potrebe mednarodne organizacije vseh posestnikov v obrambo naših pravic. Radi skupnega dela sem prihitel med Vas in zato kličem v imenu Jugoslovanskih hišnih posestnikov: Živela krasna Nizozemska država, živeli delegati iz vseh držav ter živela naša lastnina.

Drugi dan so se vršila posvetovanja v raznih komisijah ter so se sklenile resolucije, ki so se obravnavale nato pri skupnem posvetovanju tretji dan dopol-

dne, popoldne pa so se v plenumu jednoglasno odobrile. Sklepi se glasijo:

Ugotavlja se: a) da izjemni zakoni na polju najemniškega in stanovanjskega razmerja, niso položaja pomanjkanja stanovanj izboljšali, temveč nasprotno poslabšali, med tem ko v državah, v katerih je omejitev v stanovanjskem vprašanju prenehala ali se vsaj omejila, so zopet nastale normalne stanovanjske prilike.

b) Da je uradna ureditev najemnin iste umetno držala pod naravno ceno, s čemur se hišni posesti, ki je nositeljica stanovanjskega gospodarstva v državi in občini ter vrši velevažne gospodarske naloge, naloži taka nevzdržna žrtev, s čemur se preprečuje zopetna vpostavitvev in množitev v hišno posest založenega kapitala.

c) Da nadomestek prostega razpolaganja v stanovanjskem gospodarstvu po uradnih odredbah najemnikom ni prinesel pričakovane koristi, pač pa je vero in zaupanje v promet uničeval, spoštovanje pogodb uničil in ustvaril dalekosežne pravne nesigurnosti.

Kongres zahteva tedaj od posameznih držav z največjo hitrostjo ukinitvev vseh na polju najemniških in stanovanjskih prilik še obstoječih izjemnih določb pri razpolaganju o pridobljeni lastnini in zopetno vzpostavitev spoštovanja in nekršitve privatne lastnine, katera je v vseh kulturnih državah podlaga vsakega pravnega in gospodarskega reda.

2. Nadalje se ugotavlja, da nasprotniki privatne lastnine dozdevno stanovanjsko bedo navajajo kot vzrok za nadaljni obdržek prisilnega stanovanjskega gospodarstva in da na ta način opravičujejo izjemno zakonodajstvo nad hišno posestjo. Radi tega se smatra za potrebno:

Zapeljano javnost o pravih vzrokih in posledicah tega sistema stvarno in brez presodkov podučiti in v ta namen obsežne statistične podatke o stanovanjskih in najemniških zakonodajstvih vseh držav nabirati, ki vsebujejo podatke pred, med in po vojni. Za zbiranje materijala se je ustanovila posebna komisija iz članov raznih držav.

Resolucija druge komisije se glasi: V očigled temu, da so vsi večji uspehi v raznih državah pripisovati samo večji in živahnejši delavnosti dotičnih organizacij posestnikov, in drugič, da je napredek hišne posesti v mnogih državah postal vsled podpore dotičnih držav privatnim hišnim posestnikom, s čemur se je zopet pomnožilo narodno blagostanje in zmanjšalo ali popolnoma odpravilo stanovanjsko bedo in tretjič, da se nahajajo v vseh večjih državah večje organizacije najemnikov, ki niso nič drugega kot združitev ekstremnih elementov, ki hočejo popolnoma uničiti privatno lastnino. Radi tega se zahteva:

1. Da se hišni posestniki vseh držav, v kolikor se to še ni zgodilo, združijo v močne organizacije in tam, kjer že take obstoje, se njim pridružijo in s tem vstopijo v boj za skupne interese.

2. Da vlade vseh držav kakor tudi vsa druga oblastva hišno posest varujejo proti neopravičenim napadom, ker je hišna posest najboljša in najstalnejša podpora za varčevanje, od katere odvisi tudi odprava stanovanjske krize.

3. Da se obrne s posebno pozornostjo na vse dobro misleče najemnike na nevarnost, ki obstoji v tem, da poslušajo organizacije, ki največkrat niso drugega kot komunistične združitev, katerih končni cilj je popolna odprava privatne lastnine.

Sprejel se je zelo oster protest proti nevzdržnim razmeram dunajskih hišnih posestnikov, ki so v posmeh vsake kulturne države, ogrožajo vsako redno gospodarstvo ter onemogočujejo vsak kredit posestnikom in tudi državi. S posebno vlogo se bode odbor Unije v Parizu obrnil

za pomoč na Društvo Narodov za dunajske hišne posestnike.

Z najhujšo obsodbo se je ugotovilo, da se hoče hišne posestnike na Dunaju razlastiti, in da tuji kapital, naložen v avstrijski hišni posesti nima nobene vrednosti in varnosti; zato se prosi Društvo Narodov za posredovanje, ker to stanje nasprotuje mednarodnemu pravu in mirovnim pogodbam. Predsednik z Dunaja se zahvali za te simpatije dunajskim hišnim posestnikom.

S sprejetjem teh resolucij je bilo posvetovanje kongresa zaključeno in sklenjeno, da se prihodnji kongres vrši za leto 1928 v Varšavi, za 1929 pa v Budimpešti. O stanovanjskih in drugih razmerah na Nizozemskem bomo prilično poročali.

Hišni posestniki o stanovanjskem vprašanju

Dne 2. oktobra t. l. se je vršila v Beogradu konferenca delegatov hišnih posestnikov iz cele države, na kateri se je prenesalo vprašanje o podaljšanju stanovanjskega zakona.

Hišni posestniki stoje na stališču, da se da statistično ugotoviti, da je stanovanjska kriza prenehala in potemtakem tudi potreba današnjega stanovanjskega zakona.

Da pomanjkanje ne obstoji, najboljše dokazuje silno število oglasov v vseh dnevnikih, kjer se ponujajo stanovanja, dočim se jih išče le prav malo.

Ugovor najemnikov, da so stanovanja draga, ne drži, ker so cene stanovanj v sorazmerju s cenami ostalih življenjskih potrebščin, razen tega pa najemnina še vsak dan pada.

Neopravičen je strah današnjega ministra socijalne politike, da bi bili v slučaju, da stanovanjski zakon v roku, ki je predviden, preneha, najemniki v neugodnem času vrženi na cesto. Ta razlog, vsaj kolikor se tiče prečanskih krajev, ne obstoji, ker tam glede odpovedi velja redni pravdni postopek, ki traja precej mesecev in stvarno najemniku omogoča za ta čas nepremičnost.

Kar se ostalih krajev naše države tiče, pa najbolje dokazuje odstotek odpovedi stanovanj v poedinih mestih za 1. november t. l., da bi ne bilo nobenega resnejšega nereda, ako bi zakon dne 1. novembra prenehal. Ta odstotek, ki je minimalen, obenem dokazuje tudi to, da je cela kampanja za podaljšanje zakona običajni najemniški bluf. Stanovanjsko krizo so oni napihnil in operirajo pri tem z lažnjivimi številkami, računajoči na skrajno nepoučnost občinstva. Evo, kako stoji v resnici z odstotkom odpovedanih stanovanj za 1. november v smislu čl. 9. današnjega zakona.

V Beogradu cca 2000 (a ne 5000, kakor sodijo najemniki), v Zagrebu 705, v Osjeku 54, v Sarajevu 102, v Ljubljani 97, v Skoplju 180, v Brodu 35. Ako se ozira na število prebivalcev v teh mestih, se suče razmerje odpovedi okoli 0.50 do 4%.

Razven tega je še faktum, da se za mnoga izpraznjena stanovanja pri stanovanjskih oblastih nihče ni prijavil nadaljni dokaz, da prave stanovanjske krize nič več ni.

Z ozirom na to je korak g. ministra za soc. politiko prenačilen, ki gre za tem, da ta zakon podaljša, dasi se je večina najemnikov (cca. 85%) s hišnimi posestniki v smislu sedanjega zakona že pogodila ter bi se moglo govoriti le še o tistem malem številu najemnikov, ki se še niso pogodili. Samo za te bi bilo najti kak način, da se zaščitijo pred eventualnimi pretiranimi najemninami. Ko je pa g. minister stvar generaliziral, je sam izzval nered, ker je ponovno načel to vprašanje, ki se je nagibalo že likvidaciji in izzval apetit na-

jemnikov. Da ta zakon ne štiti ekonomsko slabih državljanov, se najbolje vidi iz tega, da so zahtevale delavske in druge pridobitne organizacije, da se današnji zakon ukine, smatrajoč, da se pod njegovo zaščito vrše zlorabe in ker namesto, da bi štutil ekonomsko slabe, pooblašča nasprotno izvestne privilegirance, da z zlorabo svojega položaja ta zakon izkoriščajo na škodo daleko siromašnejših posestnikov brez katke koristi za siromašne najemnike.

Občni zbor naše Zveze

Redni občni zbor Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani se je vršil v nedeljo, dne 25. septembra ob 10. uri dopoldne v restavracijskih prostorih hotela »Union« v Ljubljani. Občni zbor je otvoril društveni predsednik g. Frelj, pozdravil delegate, ki so došli v tako obilnem številu, kakor še nikoli do sedaj in so bila razen enega zastopana vsa društva. Med temi sta bili najčastnejše zastopani društvi v Celju in Studenci ter seveda ljubljansko. Nadalje je pozdravil predsednika društva hiš. posestnikov iz Zagreba g. polkovnika Čačkovića kot našega starega znanca in prijatelja, povdarjajoč važnost skupnega delovanja in častnega člana g. primarija dr. V. Gregoriča in končno zastopnike ljubljanskih dnevnikov, ki jih je prosil za objektivno in natančno poročilo, ker ravno časopisi lahko mnogo pripomorejo, da se stanov. vprašanja rešuje pravično in brez demagogije.

Takoj nato preide predsednik k poročilu o deovanju zveze v preteklem letu. Poda v kratkem pregled delovanja in povdarja, kako je bilo treba taktično postopati in neumorno delovati, da so se v stan. vprašanju dosegli uspehi, kateri so bili najbolj važni in potrebni. Omenja, koliko krivice se napravlja hiš. posestnikom od strani raznih stan. sodišč z napačnim razlaganjem stan. zakona, kar se je največkrat doseglo šele z utemeljeno pritožbo pri viš. stan. sodišču v Zagrebu. Jednako je bilo s stanovanjsko novelo iz leta 1926, ki se jo je v večih točkah napačno nam v škodo razlagalo, a smo skoro v vseh točkah dosegli ugodno rešitev.

Največ zanima sedaj posestnike, kaj se namerava ukreniti od 1. novembra 1927 glede stanovanjske zaščite. Za nas je odločitev popolnoma jasna, ker čl. 1 in 9 stan. novele zakonito določata, da preneha dne 1. novembra t. l. vsaka omejitev in torej nam ni mogoče pristati na kak morebitni kompromis. Posestnikom smo za sporazum predlagali to, kar najemniki sami v svojih resolucijah predlagajo t. j. plačevanje najemnine v zlati pariteti in kar je ministrstvo že od 1. avgusta 1926 prvotno določilo v stanovanjski noveli.

Nadalje poroča o doseženih uspehih v davčnih zadevah in so vsi tozadevni predlogi izšli od naše organizacije. Zopetna vpeljava prepotrebnih plačilnih nalogov je naše delo. Sedaj moramo v prvi vrsti zahtevati zjednačenje davkov, kateri načrt je za hišne posestnike ugoden, razen za lastna stanovanja, kar se mora še spremeniti ter zlasti apelira pri tem na zastopnike z dežele, da po potrebi sklicujejo na deželi shode in protestirajo, da bi se lastna stanovanja tudi na deželi tako ocenila kakor v najem oddana, kakor je to predvideno v načrtu, ki ga je davčni odsek že odobril. Naša organizacija se nima boriti samo v stan. vprašanju, temveč poleg te borbe je še polno drugih važnih poslov in se nikakor ne sme prenehati z delovanjem, ko preneha stan. zakon, pač pa se mora skrbeti za razširitev organizacije. Zveza šteje sedaj 18 društev, v dveh krajih se sedaj vrši osnova društev ter ima

društveno glasilo »Moj Dom« 5500 naročnikov ter je število v zadnjem letu zelo narastlo. Zveza je rešila 720 vlog v preteklem letu, kar je zadosten dokaz agilnosti. S temi vlogami in z drugimi informacijami se je članom prihranilo v letu na stroških več sto tisoč dinarjev. V pretečenem letu smo ustanovili prepotrebno realitetno pisarno za nakup in prodajo hiš in posestev ter oddajo stanovanj, ki že lepo posluje. Treba bo ustanoviti še tudi lastni kreditni zavod in bo treba tudi to akcijo v najkrajšem času kakor tudi glede zavarovalnice v roko vzeti. Tudi se ustanovi podporni odsek Samopomoč za podpiranje članov. Društvo je priredilo 18 shodov po deželi, s čemur se mnogo pospešuje organizacija. Kongres Glavne zveze se je vršil v Splitu, na katerem je bila naša Zveza častno zastopana. Poroča še o mednarodnem kongresu Svojine v Haagu, katerega se je udeležil poročevalec kot zastopnik Jugoslavije, kar se mora zahvaliti le predsedniku g. Čačkoviću iz Zagreba.

Predsednik g. Čačković iz Zagreba pozdravlja delegate in želi zboru lepe uspehe.

Besedo povzame g. Polanec, predsednik društva hišnih posestnikov za Sl. Bistrico in okolico, ki prinaša pozdrave od tega novega društva in omenja, da namen društva ni samo reševati stan. zadeve, temveč razna gospodarska vprašanja. Poroča o delovanju ondotnega društva, ki prireja shode skoro vsako nedeljo v drugem kraju, ter skuša na ta način pridobiti prav vse posestnike za člane. To društvo je prevzelo celo napravo neke ceste na Pohorju, po lastnih članih, ki je bila neobhodno potrebna in bo z napravo društvo doseglo velik ugled. Predsednik Freljih se zahvaljuje g. Polancu za vsestransko in uspešno delovanje ter stavi to društvo vsem društvom za vzgled, kako naj tudi društva na deželi skušajo razširiti svoj delokrog z raznimi gospodarskimi zadevami. Nadalje predlaga g. Polanec, da bi Zveza poduzela vse potrebne korake, da se v najkrajšem času ustanovi poleg Narodne skupščine še **Gospodarski parlament**, ki bi bil popolnoma nepolitičen, nevtralen in bi morale biti zastopane v njem vse gospodarske korporacije. Ta bi imel sestaviti vsak zakonski načrt, ki je gospodarskega značaja, med temi tudi društva hiš. posestnikov. S tem bi se gospodarsko težišče preneslo iz politične Narodne skupščine v Gospodarski svet, s čemer bi se pripomoglo do boljših in jasnejših zakonov. Ta predlog sta toplo priporočala gg. Ivan Rebek iz Celja in dr. V. Gregorič iz Ljubljane, nakar se jednoglasno sprejme resolucija za ustanovitev navedenega gospodarskega sveta tekom pol leta.

G. Rabič iz Jesenic pozdravlja delegate v imenu svojega društva in želi, da se organizacija čimbolj razširi. Jednako izraža tudi g. Jekel, delegat ljubljanskega društva. G. Rebek iz Celja nadalje dokazuje koristi organizacije ter predlaga, da bi se odpadajoča članarina plačevala Zvezi po 5 Din od člana na leto, mesto 2 Din 50 p kakor dosedaj, kar se jednoglasno sprejme za leto 1928.

G. ravnatelj Jeglič poroča o blagajniškem stanju, katero poročilo se jednoglasno odobri ter izreče g. blagajniku najtoplejše zahvalo za vestno in natančno poslovanje.

Pri tem se je pokazalo, da Zveza vrši svoje dolžnosti in opravlja posle z neverjetnimi malimi dohodki, na drugi strani pa zlasti naročniki skrajno malomarno plačujejo naročnino, društva pa članarino. Radi tega se v kratkem skliče posebna odborova seja Zveze.

Preide se k volitvi novega odbora in se na predlog g. Rebeka izvoli dosedanji predsednik g. Ivan Freljih, za podpredsednika pa na njegov predlog g. Stanko Pallaš iz Maribora in g. Avgust Jenko iz Ljubljane, za blagajnika pa g. Janko Jeglič. Vsa ostala društva pa bodo pismeno nazonila svoje odbornike, nakar se bo v kratkem sklicala odborova seja Zveze. O čl. 9 stanovanjske novele razpravljata g. Freljih in g. Čačković iz Zagreba, kateri tudi obširno poroča o razmerah v Zagrebu in o stan. vprašanju v obč. e.

Razpravljalo se je še o delovanju Glavnega Saveza v Beogradu ter o ustanovitvi novih društev.

G. Rebek iz Celja prosi še, da se Zveza zavzame in protestira proti zahtevi dimnikarjev, da bi posestniki pobirali od najemnikov plačila za čiščenje štedilnikov itd., kar predsednik g. Freljih obljublja intervenirati na pristojnih mestih.

Ob 1. uri popoldne zaključil predsednik g. Freljih tako lepo uspelo zborovanje naše Zveze s prošnjo, da delegati društev vzpodbujajo posestnike za prepotrebno organizacijo ter povdarja važnost in koristi te organizacije.

Fr.:

Stavbena politika na Nizozemskem

Za časa mednarodnega kongresa hišnih posestnikov v Haagu sem smatral za svojo dolžnost, da se vsestransko pobrigam in poizvem, v kakem stanju se nahaja stavbeno gibanje na Nizozemskem in kako je rešen tam ta problem. Nizozemska je za nas važna tudi radi tega, ker tam nimajo več izjemnih naredb in prisilnega gospodarstva, temveč vlada od 1. julija t. l. popolnoma prostost pri razpolaganju s stanovanji. Ravno tako so tudi vse odprave proste. Ogledali smo si tudi natanko nove stavbe v Haagu, Rotterdamu in Amsterdamu.

Nizozemska vlada je v letu 1901 izdala stanovanjski zakon, ki se je pečal z vprašanji stanovanjstva, na podlagi česar je vlada dobila prave statistične podatke. Pred vsem naj bo omenjeno, da Holanec daje prednost enodružinskim hišam pred velikimi najemniškimi kasarnami, da imajo manjše in nižje prostore kakor mi, pa večje število istih. Takoj pri tem navedem, da tako neokusnih stanovanjskih hiš, v obliki kasaren kakor v Ljubljani, na Nizozemskem prav nobena ne postoji. Delavec ima navadno stanovanje treh sob in kuhinje, ki imajo vse skupaj površine 72 m². Tako stanovanje stane v stari hiši skupno z malim vrtom tedensko 4.— Gld., (nizozemski goldinar (Gulden) je 22.5 dinarjev), t. j. 90.— Din ali mesečno 360.— Din. Stanovanje treh sob za srednje stanove kakor uradnike itd. stane mesečno 40—50 gld. ali 900—1100 Din. V novih hišah pa 6—7 Gld tedensko t. j. okroglo 150.— Din ali mesečno 600.— Din. Stanovanja v novih hišah so namreč dražja kakor v starih hišah, ker se razen obrestovanja računani še tudi amortizacija kapitala, ki se mora izvršiti v 50—70 letih.

Pri tem pa ne smemo prezreti, da na Nizozemskem znese hišni davek samo 1%, pri nas pa večinoma 50% najemnine in da dobijo denar za stavbe na posodo od 4 do 5% v denarnih zavodih. Pri nas pa plačujemo 10 do 15% obresti za posojila, kar pomeni dva do trikrat dražji kapital.

Najemnine v občinskih hišah znašajo jednako kakor v privatnih, kar je zopet zelo važno za našo občino, ko mislijo nekateri, da morajo dobiti v mestnih hišah ljubljanskih skoro zastoj stanovanja. Leta 1920 je postala tudi na Holandskem večja stanovanjska beda, ker se med vojno in prva leta po vojni ni zadostilo zidalo

v primeri s prirastkom občinstva. Kako je prebivalstvo naraščalo v tej državi, naj služi sledeči primer: Mesto Haag je imelo leta 1913, — 301.851 prebivalcev, leta 1927 pa 410.506 prebivalcev. Torej prirastek skoro 35%. Nizozemska vlada si je torej bila v svesti, da mora priskočiti na pomoč z odpravo pomanjkanja stanovanj in je uvedla v ta namen tri različne poti:

1. Dala je vsakomur, ki je zidal stanovanje, premijo za vsako stanovanje.

2. Preskrbela je poceni hipotekarne kredite za zidanje hiš.

3. Dala je prav ubožnim najemnikom, ki niso bili v položaju zapadle obresti plačati, podporo. Ta način podpor po vladi se je krasno obnesel. Razvila se je stavbenost kakor v nobeni drugi državi na svetu. Prav malo časa so zidale občine in obč. koristne družbe, ker se je takoj pričela privatna stavbenost, ki se je od leta do leta dvigala in kolikor več se je zidalo, toliko manjše premije je država dajala. Tako je n. pr. država dala v času od 7. decembra 1920 do 1. maja 1921 za vsako stanovanje, ki se je napravilo pri stanovanjih do 300 m² premijo od 2000.— Gld t. j. 45.000.— Din za vsako stanovanje. Potem se je znižala ta premija v času 1. maja 1921 do 28. decembra 1921 na 1700.— Gld, od 28. decembra do 20. febr. 1922 na 1200.— Gld, od 20. februarja 1922 do 10. marca 1922 na 900.— Gld, od 10. marca 1922 do 1. januarja 1923 na 600. Gld, od 1. jan. dalje na 300.— Gld., t. j. 6750.— Din za stanovanje in sedaj se ne plačuje nobenega prispevka, ker se je privatna podjetnost tako razvila, da je sedaj na Nizozemskem več stanovanj kakor je potreba in da torej stanovanja že prazna stoje.

Kakor sem že omenil ima mesto Haag sedaj 100.000 prebivalcev več kakor v letu 1913. Število stanovanj je zneslo leta 1913 v Haagu 69.188 in danes je vseh stanovanj v Haagu 103.663, torej se je samo v temu mestu zidalo nad 30.000 stanovanj. Med tem ko je leta 1913 prišlo jedno stanovanje na 6.36 prebivalcev, pride sedaj že na 3.96 prebivalcev, s čemer dokazuje, da so se stanovanja bolj povišala kakor število prebivalcev. Povprečno danes stoji 3% praznih stanovanj. To dokazuje, da privatniki zidajo povsod kakor hitro se jim zasigura prostost in obrestovanje. Danes je prostih v Amsterdamu 6000, v Rotterdamu 5000 in v Haagu 3000 stanovanj. Pred vojno se je na leto zidalo povprečno 20.000, sedaj pa 45.000 stanovanj. Leta 1926 celo 51.000 stanovanj.

Poizvedeli smo, da je v Rotterdamu hotela občina zidati, da pa je to zidanje bilo predrago kakor povsod, nakar so privatni podjetniki, zlasti stavbeniki, vzeli stvar sami v roke, si izposodili po ceni denar in si zidali stanovanj preko potrebe. V Amsterdamu samem se je zidalo v 4 letih 7000 privatnih hiš; to vse dokazuje, da je pravi princip zidanja samo po privatnikih, kar smo mi vedno povdarjali, vsako drugo stavbeno gibanje smatramo za nepravo in privatni lastniki škodljivo, zato jo tudi ne moremo nikoli podpirati.

Srednje stanovanje stane na Nizozemskem privatnega podjetnika 3000.— Gld, t. j. 67.500 Din; pri nas seveda mnogo več, dasiravno je živež pri nas polovico ceneji kakor na Nizozemskem. Holandski zidar zasluži tedensko 50.— Gld t. j. Din 1125.— tedensko. Torej ima mnogo večji zaslužek kakor pri nas, kar je naravno, ker je tam vse še enkrat ali večkrat dražje kakor pri nas. Da občine povsod dražje zidajo kakor privatniki, se je pokazalo tudi na Nizozemskem, ker je ista stavba, ki stane občino 10.000.— Gld stane privatnika samo 6000.— Gld in sicer napravljena v isti kakovosti.

V Nizozemski torej, ki nima nobenih prisilnih naredb in ki ima 3% praznih stanovanj, ne obstoja nobena stanovanjska beda, dasiravno se je prebivalstvo te male države pomnožilo za približno 1 milijon. V drugih krajih pa se prebivalstvo večinoma ni tako pomnožilo, pa še vedno govorijo o neki dozdevni stanovanjski bedi. Stanovanja, ki ga ima nizozemski delavec, odgovarjajo nekako stanovanju v velikosti našemu stanovanju, obstoječe iz sobe, kabineta in kuhinje. Da bi ljudje stanovali po kletah, tega na Nizozemskem ne poznajo več.

Važen nauk iz Nizozemskega je sle-

deč: Pri nas strašijo komunisti, socialisti in demagogi, da bodo najemniki na cesti, če bo nastopila prostost lastnine, in če bodo smeli hišni posestniki vršiti prosto odpovedi. Na Nizozemskem lahko vsak posestnik prosto odpoveduje in kaj je nastalo? Resnično se je v Amsterdamu, mestu z 850.000 prebivalcev v pretečenem letu vršilo 40.000 selitev, torej ogromno število. Toda te selitve se niso vršile, ker so hišni posestniki odpovedali stanovanje, temveč ker so najemniki posestnikom stanovanje odpovedali. O kaki odpovedi od strani hiš. gospodarjev ni ničesar znanega, temveč so sami najemniki stanova-

nje menjali, ker so si zbrali sebi primernejše stanovanje z ozirom na poklic in kraj službe.

Priporočati bi bilo, da bi naši državniki, politiki in občinski očetje pogledali malo na Nizozemsko, pa bi prišli do drugačnega mnenja in pričeli tudi malo čednejše in primernejše zidati, kakor se sedaj v Ljubljani dela. Morda bi vrstice k temu cilju pripomogle, kar bi nas najbolj veselilo. Ne glejmo in ne sodimo kako zida socijaldemokratski Dunaj, temveč druge modernejše države, kjer ne vladajo rdečkarji, temveč pravi gospodarji.

Izkaz odpovedi pri stanovanjskem sodišču v Ljubljani v letih 1925—1927

Odpovedi iz razlogov po členu stan. zakona	Ugodno		Zavrjneno		Poravnano		Umik		Ad acta po čl. 33		Sodišče nepri- stojno čl 27		Postopek počiva		Nerešeno		Skupaj vseh odpovedi	
	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927	1925/26	1927
čl. 10-a za lastno uporabo	102	16	62	8	14	2	22	3	8	—	3	—	3	—	—	3	214	32
čl. 10-b za zidanje nove hiše	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—
čl. 10-c za razširjenje stanov.	35	7	36	2	10	—	14	—	3	—	3	—	2	—	—	—	103	9
čl. 10-č radi neplačane najem.	21	8	4	3	2	5	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	32	17
čl. 10-d radi poškodbe stanov.	1	—	7	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	11	2
čl. 10-e radi nemor. življenja ali nemira v hiši	7	4	13	2	1	—	5	1	2	—	—	—	—	—	—	1	28	8
čl. 10-f radi žalitev	11	7	12	7	4	4	9	1	1	—	—	—	—	—	—	4	37	23
čl. 10-č-f skupaj	24	11	10	4	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	1	37	17
čl. 2-g mali posestnik	3	—	4	—	2	—	9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	19	—
čl. 4 vselitev v svojo hišo	11	—	39	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	50	2
čl. 8 radi podnajemnikov	12	7	6	3	5	—	11	—	—	2	—	1	1	—	—	—	35	13
čl. 9 novele radi neprav. najem.	1	19	—	10	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	64	1	98
čl. 12 odstopljeno drugim sodiščem	3	—	—	2	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	2
Skupaj	231	79	196	43	42	14	78	9	17	3	11	2	7	—	—	73	582	223

Odpovedi pri stan. sodišču v Ljubljani leta 1925 in 1926.
 Odpovedi je bilo ugodenih 231
 Poravnava za izselitev 42
 Skupaj odpovedi 273
 Od teh je dobilo stanovanje 92 strank.
 Letošnje leto 1927 prosijo za stanovanje 21

ostali odpovedanci pa sploh l. 1927 ne prosijo več za stanovanja.
 Odpovedi leta 1927.
 Odpovedi je bilo ugodenih 79
 Poravnava za izselitev 14
 Nerešene odpovedi 73
 Skupaj 166

Od teh je dobilo stanovanje 7 strank
 Prosi za stanovanje še 16 strank.
 Ostali še niso vložili prošenj za stanovanje, dokaz, da so stanovanje sami dobili ali pa se izselili. To je primer, da ne primanjkuje stanovanj.

Resolucije, sprejete na IV. kongresu „Lastnine“ dne 5. in 6. junija 1927 v Splitu
 (Nadaljevanje.)

V.

O mednarodni delovni zajednici.

Kongres radostno pozdravlja, da je ideja stalne delovne zajednice hišnih in zemljiških posestnikov srednje Evrope v okviru »Union internationale de la propriété bâtie« v Parizu, ki se je sprožila na tretjem kongresu jugoslovenskih hišnih in zemljiških posestnikov, padla na rodovitna tla. To dokazuje okolnost, da je ta delovna zajednica po malo tednih mogla že v Gradcu postati dejstvo, a je v Splitu dobila znaten in dragocen prirastek, ko so

navzoči delegati Madjarske in Rumunije izjavili, da ji pristopajo.

Kongres konstatira, da ta znatna življenska in privlačna sila te internacionalne delovne zajednice hišnih in zemljiških posestnikov srednje Evrope nima svojega vzroka samo v tem, da hišni in zemljiški posestniki onih držav, ki so vsled svojega geopolitičnega položaja izpostavljeni rastočemu vplivu boljševiške ideje, čutijo večjo oporo medsebojnega podpiranja in medsebojne delotvorne pomoči za zaščito ogrožene institucije privatne lastnine, nego tudi v tem, da je ta delovna zajednica že v kratkem času svojega obstanka blagodejno delovala. Ona je hišne in zemljiške posestnike tistih dežel, ki so članice, medsebojno zbližala in upoznala, ona je okrepila v njih čut solidarnosti, kakor tudi za-

vest, da je vprašanje odprave prisilnega gospodarstva v stanovanjskem področju postalo eden najvažnejših problemov gospodarske obnove Evrope.

Kongres konstatuje dalje, da obstoja najožja zveza med gospodarsko obnovo poedinih evrpskih držav in sedaj že preživlega prisilnega gospodarstva na ta način, da zamore gospodarska obnova uspeti samo v onih državah, ki so našle moč, da omejeno prisilno gospodarstvo ukinejo (odpravijo). Kongres izredno obžaluje, da obadva ta uspeha nista bila doslej prisojena republikli Avstriji.

Kongres obžaluje nadalje, da večina držav dosedaj še ni uvidela, da času nepri- merno prisilno gospodarstvo pospešuje prodiranje in širjenje boljševiških idej. Na tak način podpirajo te države take ideje, katere

na drugi strani same pobijajo, s čimer se povzročata dvomljivost, nedoslednost in slabost cele državne politike, ker deluje tem pogubneje, ker dohaja od zgoraj.

Z ozirom na veliko aktualnost in potrebo te internacionale delovne zajednice pristopa kongres k nadaljni izgradbi te zajednice in zaključuje posebno, da bode odslej obdržavala vsako leto svoj lastni kongres, ki se ima vršiti obenem s kongresom ene izmed učlanjenih držav. Obnem se radostno sprejema povabilo »Hazi és Telektulajdonosok Országos Egyesülete« v Budimpešti, ter se sklene, da se prvi tak kongres vrši v Budimpešti o Veliki noči 1. 1928.

VI.

O boljševizmu.

Kongres obžaluje, da veliki del evropskih držav bolj iz političnih nego socialnih razlogov vzdržuje stanovanjske omejitve in s tem nehoté pospešuje širjenje boljševističnih idej, ki jih mora na drugi strani pobijati.

Mi zahtevamo, da naj bodo države, ki morajo danes bolj kakor kedajkoli pobijati boljševizem, dosledne, ter ga naj ne pospešujejo z omejevanjem lastninskih pravic, kar v svojem jedru ni nič drugega kakor boljševizem.

Mi zahtevamo, da države ne delijo privilegijev posameznim vrstam svojih podanikov na račun drugih, da ne poskušajo prevaliti posledic ekonomskih kriz na hišne posestnike.

Mi zahtevamo od držav, ki so v ustavo privzele pravice lastništva, ta princip dosledno izvajajo in ne delajo izjem, ki jih smatrajo ljudje za vzpodbudo boljševizma.

Kongres obžaluje, da je pod vplivom prodiranja boljševističnih idej nastal kaos v zakonodajstvu, justici, administraciji in davčni upravi evropskih držav, kjer ena panoga uprave bije proti drugi, kjer justica, kakor tudi upravne oblasti pod vplivom socialnih doktrin često predaleč gredo in delajo odloke v povsem komunističnem duhu. Na žalost tudi zakonodajne korporacije brez globljega razmišljanja v socialnih prilikah ustvarjajo socialne zakone, protivne ustavi in temeljnemu zakonu, pa so radi tega često tudi brez slabe namere, ustvarjeni skoz in skoz boljševiško.

Naloga vseh organizacij hišnih in zemljiških posestnikov mora biti: budna pozornost na zakonske predloge in vse druge sklepe katerihkoli oblasti, da pod pretvezo socialnih potreb ne kršijo privatnega lastništva. Vzvišena dolžnost teh društev — v polni solidarnosti mora biti: Ostra borba proti vsem kršitvam državnih ustav do končnega izvojevanja popolne pravice.

VII.

Zaključek o posestniških komorah (zbornicah).

Ker se je ugotovilo, da posamezna društva sploh niso prejela načrta o komori, druga pa niso dosti pripravljena, ker jim je načrt došel šele pred nekaj dnevi, se v tej odborski anketi sklene, da se ima ta stvar pri posameznih društvih ponovno vzeti v pretres in pismeno mnenje z eventualnimi izpremembami poslati glavni zvezi. Ker je to vprašanje jako važno, naj se prosijo vsa pristojna mesta, da vse čim brže store. Nadalje se sklene naprositi vsa društva za čim intenzivnejše delo, posebno za nabiranje novih članov ter se zato zlasti glavni upravi v Beogradu nalaga dolžnost, da v notranjosti stare Srbije osnuje čim več novih društev hišnih posestnikov.

VIII.

Resolucija o agrarnih odnošajih.

1. Agrarni odnošaji v Dalmaciji, ki so skozi dolga stoletja nastali iz posebnih raz-

mer podnebja, tal in načina kulture in bili uzakonjeni s starodavnimi statuti in zakoni na temelju realnih razmer in odnošajev dežele in ljudstva, ne samo da niso proučeni niti razumevani kakor treba, nego se je pristopilo k njih reševanju s popolnim nepoznanjem potreb tako lastnikov kakor poljedelcev in je došlo do neznanskega kaosa, iz katerega bode težko iziti.

2. Posledica tega je z jedne strani popolno uničenje maloposestniškega stanu, ki je bil v tej deželi vedno socialni nacionalni temelj, na katerem je bila ta dežela skoz stoletja odrešena i tujkega pohlepa i materijalne propasti, a da se z druge strani ni pomagalo, nego tudi onemoglo poljedelskemu stanu.

3. Protiustavne, protislovne in neodločne začasne odredbe, neizmerni s tem povzročeni stroški, neštevilne brezplodne pravde, spori med sodnimi rešitvami in administrativnimi oblastmi in druge nadloge so povzročile obupno stanje, pri katerem danes pri taki negotovosti nihče ni siguren, kakšne pravice ima, niti posestnik niti poljedelec, zastalo je obdelovanje zemlje, uničen poljedelski kredit, storjena anarhija v samem temelju društvenega ostanka in privrede v tej mučeniški deželi.

4. Dokler se te žalostne razmere ne konstatirajo, zahteva se, da pristojni faktorji pristopijo naglo k čim hitrejši ureditvi agrarnih odnošajev v Dalmaciji in spuščajoč prakso, storjeno po dolgih stoletjih, na temelju razmer te dežele, da rešijo agrarno vprašanje tako, kakor je edino mogoče, namreč varujoč svetost pravice lastninske, ki je temelj reda in miru.

5. Nalaga se imperativno, da preneha današnji kaos v Dalmaciji, ki predolgo traja, a je nepobitni faktum, da mirovne pogodbe, internacionalne obveze in ustava dajejo edini pravec za rešitev tega vprašanja, pri čemer morajo biti privatnopravna lastnina in po svobodni volji sklenjene pogodbe rešpektirane v popolnem obsegu.

VI. Potrebno je najenergičneje pobijati koncentrični napad demagogov in rdeče internacionale, ki je uničil pravni red in urejeno ekonomijo te starodavne dežele.

7. Potrebno in prav je, da se ne prepreči, da bodo dalmatinski mali posestniki mogli svojo lastno zemljo v obsegu zakonitega maksimuma sami obdelovati in odstraniti vse, kar se je proti temu podvzeo.

8. Ker so nastale borbe v Dalmaciji proti lastnikom in njihovi svojini samo odmev velike borbe med boljševiki in zapadno civilizacijo — a pčtem, ko je stopil v akcijo civilizirani svet proti razdirajočemu boljševizmu, mora se danes smatrati ta borba že kot odločena v prilog civilizacije in lastnine, zato se vsiljuje vprašanje, da se vse to čim hitreje likvidira kot žalostna preteklost in začetno delo za boljšo bodočnost Dalmacije.

J. J.:

Kake krivice se gode hišnim posestnikom

V hiši J. J. na Glincah pri Ljubljani se nahajajo stanovanja, obstoječa iz ene sobe in male kuhinje. Stanovanja so zidana kot enodružinska. Namenjena so v prebivanje po eni mali družini in ves čas je stanovala v vsakem stanovanju le po ena mala rodbina. Ob času stanovanjskih uredb in zakonov, 1. 1922, pa se je oženil v eno stanovanje, v katerem je prebivala do tedaj najemnica S, njena odrasla hči ter njena 2 odrasla sinova, sin najemnice. Niti najemnica S. ne sin, ne sinaha ni vprašala za dovoljenje. Niti niso posestniku tega naznanili. V kuhinji se je kuhalo zdej na 3 kraje: najemnica zase in neoženega sina, hči zase in novoporočeni par zase. Vsaka stranka je nosila zase vodo v

kuhinjo, pomivala zase posodo, zase v kuhinji prala itd. Mislite si torej 3 kuharice v eni mali kuhinji. Pod to kuhinjo pa je moral stanovati hišni posestnik, duševni delavec, nervozen in bolehen, vojni invalid, s svojimi otroci, ki študirajo. Strop nad njegovo glavo pa ni močan, temveč tako slab, da se sliši močno vsak korak nad njim v kuhinji in sobi. Vrh tega se v kuhinji tudi lika, riba repa, zelje itd. ter se gnetejo drugi domači in obiski. Naravno, prišli so trije otroci in ti so tekali gor in dol po stanovanju, se valili po tleh, lezli po stolah in posteljah ter se prekopicali na tla, kar je imelo za posledico vselej poluren jok, kreganje itd. Na pritožbo radi ropotanja, pobijanja ali drugega nemira je dobil posestnik vselej odgovor: »Če vam ni prav, pa pojte ven! Stanovanje je naše! Mi delamo kar hočemo!« — Sin, ki se je priženil brez vsakega dovoljenja, je govoril, da je stanovanje njegovo. Nihče ni plačal za to brezobzirno izkoriščanje stanovanja več ne pare. Nasprotno: Ako je dovolil stanovanjski zakon povišanje najemnine, je moral iztožiti posestnik povišano najemnine šele pri stanovanjskem uradu ali stan. sodišču ter imeti pota, stroške za kolke, takse, zastopnika itd.

Skoro ob istem času, 1. 1922, se je omožila hči drugega stan. najemnika. Za dovoljenje doselitve ni prosil ne najemnik stanovanja, ne njegova hči, ne zet. V stanovanju, obstoječem iz majhne sobe z malo kuhinjo, ki je namenjeno eni sami mali rodbini, stanujeta zdej 2 rodbini: najemnik in njegova žena, hči in zet. Kmalu se je priselil en otrok, nato drugi, potem tretji itd. V mali sobi stoji pet postelj in ob stenah ne more zrak. Radi otrok so okna večinoma zastrta, tako da je zbranjen dohod solncu in luči. Skrinja stoji celo na peči. Stranka pere v sobi in kuhinji dan na dan plenice in drugo perilo. V stanovanje nanosi na dan po 10 do 15 velikih škafov vode, mesto da bi hodila zjutraj in dopoldne ven na vodnjak in pozimi na mraz, nanosi vsak večer v lonce stanovanju in izhlapeva. Posledica: celo stanovanje je postalo vlažno in plesnivo, tla pa so trehnela in kadar bo šla stranka ven, bo imel gospodar tako stanovanje. Najemnikov zet stanuje že 5 let z družino vred kot podnajemnik, sostanovalec ali kakor ga hočete imenovati, v tem stanovanju. Ves ta čas pa ni plačal posestniku ne on, ne zanj najemnik, niti pare. Pač pa nasprotujejo vsi stanovaleci stanovanja posestniku kjerkoli morejo in kolikor le morejo. Stanov. najemnik ni hotel plačevati niti po stanovanjskih zakonih povišane malenkostne najemnine in je moral posestnik prositi vselej šele stanovanjski urad ali sodišče za določitev povišane zakonite najemnine.

J. J. učitelj, ima hišo na Glincah pri Ljubljani. Ima ženo, 15 let staro hčerko dijkkinjo, 14 let starega sina dijaka in služkinjo. V hiši ima 4 najemnike. Cela rodbina je morala stanovati skozi 4 leta v eni sami vlažni in plesnivi sobi in kuhinji v kuhinji brez okna. Vsa prizadevanja, da bi stanovanjske oblasti enega izmed najemnikov izselile in dodelile posestniku kak prostor v njegovi hiši, so bila zaman. Posledica: njegov sin je zbolel na tuberkulozi. Nazadnje je pripravil posestnik sam enega najemnika do tega, da se je izselil. Na prošnjo mu je stan. urad pustil (dodelil) izpraznjeno stanovanje sobe s kuhinjo.

Prvotno posestnikovo stanovanje je bilo v pritličju, zdej pridobljena soba s kuhinjo pa v 1. nadstropju. Ako se hoče priti iz spodnje sobe v zgornjo, se mora iti na prosto, na dvorišče, ter iti po odprtih stopnicah in hodišču. Zato je prosil

posestnik najemnika spodnjega sosednega stanovanja, da bi se preselil v ravno tako veliko stanovanje v 1. nadstr. Najemnik L. D. pa prošnji posestnika ni hotel ustreči, temveč se mu je vrh tega posmehoval. Otroka posestnika sta se do 10. ure zvečer spodaj učila, potem pa sta morala iti čez dvorišče, odprte stopnice in hodnik v spalnico v 1. nadstropju. Zjutraj ob 6. uri se ju je moralo klicati in otroka sama sta morala iti poleti in pozimi, ob deževju, snegu in mrazu isto pot nazaj. Posledica: deček je zbolel še bolj močno, tako, da je bil v življenski nevarnosti in zbolela je tudi hčerka. Pripomniti ie še, da bi ne bil izgubil najemnik L. D. z zamenjavo niti 1 m na stanovanju in da bi bil imel še celo bolj suho in svetlo stanovanje ter da bi imel vse ostale udobnosti.

Pa tudi drugi sosedni najemnik M. J. ni hotel zamenjati stanovanja in se preseliti v 1. nadstropje, čeprav bi tudi ta ne bil izgubil niti 1 m na stanovanju, temveč bi bil nasprotno še na prostoru in luči več pridobil. Oba najemnika sta delala tako samo iz kljubavnosti, češ: hišni posestnik nima nobene moči.

Posestnik je prosil za intervencijo pri stanovanjskem uradu. Posle vodeči uradnik pa mu je odgovoril: »Ako vi kot hišni posestnik nimate moči to doseči, tudi jaz ne morem.

Ko se je stanovanjski zakon toliko izboljšal, da je mogel dobiti posestnik povečano stanovanje, je posestnik odpovedal stanovanje najemniku L. D. (l. 1927). Zdaj je prišel L. D. sam k njemu in rekel, da gre rad v 1. nadstropje. Bilo pa je seveda prepozno. Zdaj mora iskati stanovanje drugod.

Razno.

Opozorilo davkoplačevalcem za IV. četrtletje 1927.

Stanovanjske izkaze morajo vsi hišni posestniki vložiti pri pristojnih davčnih oblastvih do 30. novembra 1927. Tiskovine se dobijo brezplačno pri navedenih oblastvih.

Davek na poslovni promet morajo davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za ta davek knjigo opravljenega prometa, plačati za III. četrtletje do 30. oktobra 1927.

Davek na zaslužek telesnih delavcev morajo delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi izkazi odpremiti s seznami do 14. vsakega meseca. Oni delodajalci, ki oddajajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi pa v 14 dneh po preteku vsakega četrtletja.

Davek na službene prejemke privatnih nameščencev je s posebnimi izkazi v dveh izvodih oddati pristojnemu davčnemu uradu v 14 dneh t. j. za III. četrtletje do 14. oktobra 1927 vsi direktni davki zapadejo v plačilo za IV. četrtletje 1927 do 14. oktobra 1927.

Vsi direktni davki zapadejo v plačilo za IV. četrtletje 1927 dne 1. novembra 1927. Davčni uradi so upravičeni, da zapadle davke prisilno iztirjajo ako niso plačani v 14 dneh po dospelosti. Pri prepoznih plačilih se zaračuna 8% zamudne obresti in še stroške za opomin 1 p od vsakega dinara dolžnega državnega davka.

Naši posestniki, ki imajo hiše na Dunaju. Kakor znano je socijalistični teror in komunistični boljše vizem na Dunaju v svojem fanatizmu in zaslepljenosti do tal uničil krasno sodno palačo na Dunaju, v kateri so se nahajale tudi zemljiške knjige za dunajske okraje in sicer: 1 do 9 in 20. Centralna zveza društev hišnih posestnikov dunajskih, je dala na svoje stroške napraviti vsem ondotnim posestnikom novo zemljiško knjigo, odnosno dotične liste in sicer brez vsakih stroškov. Pozivamo

vse hišne posestnike, ki bi slučajno imeli na Dunaju hiše v navedenih okrajih, da nam takoj sporočijo, da bomo posredovali na Dunaju, da se tudi tem posestnikom napravi zemljiška knjiga in sicer brezplačno kakor smo se dogovorili z navedeno organizacijo. Vsak tak hišni posestnik bo pristopil za člana k našemu društvu in vse drugo bomo mi uredili.

Oproščenje davkov za nove stavbe. Glasom čl. 81 fin. zakona za l. 1927/1928 se je podaljšala zopet davčna prostost za nove hiše, toda dotična stilizacija je za prečanske kraje tako slabo izvršena, da so v Srbiji novi posestniki oproščeni vsega državnega davka in vseh doklad, v prečanskih krajih, torej tudi v Sloveniji, pa samo državnega davka. Plačevati pa bi morali taki posestniki vse doklade, kar bi zneslo okrog 20% od 100.— Din najemnine. Naša Zveza je vložila tozadevno že prošnjo na ministrstvo financ, katera zadeva pa glasom poizvedbe našega predsednika še danes ni rešena. Da pospešimo to velevažno zadevo, bo sklicalo Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani za prihodnji teden posebni sestanek, da se dogovorimo o skupnih nadaljnjih korakih za ugodno in nujno rešitev tega za vse nove hišne posestnike važnega vprašanja. Opozorite sosede — nove posestnike na to notico in shod.

Davčne knjižice. Na našo pritožbo je g. finančni delegat pod štev. A IV1845/38-27 ponovno odredil in zaukazal, da gre do davčni uradi strankam, kadar zahtevajo davčne knjižice nepogojno v vsakem oziru na roko, da torej vsakemu davkoplačevalcu na njegovo zahtevo brezpogojno napravijo in vroče davčno knjižico. Komur bi se torej odrekla naprava davčne knjižice, naj to takoj sporoči naši Zvezi.

Pogodbe za oddajo stanovanj za daljšo dobo je odločno odsvetovati in to tudi za nove hiše, ker imamo v zadnjem času več slučajev, v katerih je prišlo med posestniki in najemniki do neprijetnih nesporazumljenj, a je pogodbo težko in z velikimi stroški mogoče razdreti.

Ureditev naših dolgov v Angliji. Pogajanja med angleškim in jugoslovanskim finančnim ministrom glede ureditve odplačevanja jugoslovanskih vojnih dolgov so se zaključila s popolnim sporazumom. Po tej pogodbi med Anglijo in našo državo, bo morala Jugoslavija izplačati v 62 letih 25 in pol milijona funtov šterlingov. Plačila se bodo izvrševala v letnih obrokih in sicer bo znašalo letno odplačilo za l. 1927 150.000 funtov, za leto 1928 200.000, za leto 1929 250.000, za leto 1930 do inclusive 1935 letnih 300.000 funtov, v letih od 1936 do incl. 1939 po 350.000 funtov, v letu 1940 in 1941 400.000 in v letih od incl. 1942 do 1948 letno po pol milijona funtov šterlingov.

Poleg tega sporazuma glede odplačevanja vojnih dolgov, se je med obema državama sklenila pogodba tudi glede odplačevanja konsolidacijskega dolga v znesku 2,068.143 funtov šterlingov. Odplačilo tega dolga se bo izvršilo v 15 letih. Obresti bodo 6odstotne.

Ta dolg se bo izplačeval v letnih obrokih in sicer v letih od 1927 do incl. 1931 se bo plačevalo po 150.000 suntov in v letih 1932 do 1941 pa po 240.000 funtov šterlingov letno.

Amerika kot financijer Evrope. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je newyorški denarni odbor vpisal inozomskih posojil v skupni višini 785 milijonov dolarjev. Sedaj se zopet vrše pregovori o posojilih v znesku 875 milijonov dolarjev. A od kadar je bil proglašen mir, je Amerika dala inozemstvu 14 milijard dolarjev posojil. Obresti teh posojil dona-

šajo 1 milijardo dolarjev; kot povprečne obresti so 7%.

Kaj vse je velik uspeh! Na večer pred zadnjimi občinskimi volitvami v Ljubljani je prinesel »Slovenec« v posebni izdaji brzojavko iz Beograda, da je finančni minister odobril proračun ljubljanske mestne občine, ter pravi nadalje, da je to dokaz, kako skrbijo naši zastopniki v centralni vladi za Ljubljano. V 14 dneh je torej rešen proračun. Toda stvar je malo drugačna! Po zakonitih predpisih za deželno stolno mesto Ljubljano mora biti proračun mestne občine ljubljanske po občinskem svetu, odnosno sedaj občinskem komisarju odobren že meseca decembra pretečenega leta za prihodnje leto, torej bi bil moral biti proračun za l. 1927 odobren že meseca decembra 1926. Ta proračun bi moral biti potem že pred novim letom 1927 odobren po pristojni oblasti, ki je bil svoječasno deželni odbor kranjski, pozneje veliko županstvo ljubljansko in sedaj finančno ministrstvo. Brez odobritve proračuna bi prav za prav mestna občina ne bila upravičena prejemati od davčnega urada občinskih doklad odnosno bi finančna uprava ustavila izplačevanje doklad brez odobritve proračuna in ker smo mi proračun na vse strani urgirali, ga je komisar končno sestavil in predložil v odobrenje. Če se je sedaj v 14 dneh to rešilo, kar bi se moralo že napraviti pred desetimi meseci, mislimo, da to ni prav noben uspeh in bi bilo boljše molčati o tem. O proračunu, ki sega težko v naše gospodarstvo in ki je gotovo zadnji te vrste, bomo govorili prilično obširneje. Za danes izjavljamo, da bomo napeli vse moči, da se nekatere postavke znatno znižajo v stroških in temu primerno tudi mestne doklade, zlasti pa vodarina in gostačina.

Plačilo neposrednih davkov v l. 1926. V letu 1926 se je v naši državi pobralo na neposrednih davkih 1.839,892.118 Din 45 par in sicer v Srbiji in Črni gori 429,522.296 Din 68 par, na Hrvatskem in v Slavoniji 415,780.577 Din 73 par, v Vojvodini 490,370.063 Din 44 par, v Sloveniji 226,083.284 Din, v Bosni 220 milijonov 342591 Din 82 par in v Dalmaciji 57.793.204 Din 78 par. V te zneske je všteti tudi davek na poslovni promet z vsoto Din 181,579.590 Din 55 par. Ta vsota se na posamezne pokrajine razdeli sledeče: Hrvatska ig Slavonija 44 milijonov 862.272 Din 94 par, Slovenija 39 milijonov 26.719 par, Vojvodina 37,778.212 Din 19 par, Bosna in Hercegovina 220,342.591 Din 82 par in Dalmacija 57,793.204 Din 78 par. Glede neposrednih davkov v splošnem je torej Slovenija med posameznimi pokrajinami na četrtem, glede davka na poslovni promet pa na drugem mestu. Od celokupne vsote se je tega davka pobralo v Sloveniji preko 20%.

Prostost stanovanjskih hiš prinaša sledeče koristi:

1. Stanovanj bo več, ker bo hišni posestnik zopet pravi gospodar in bo vse doslej neizrabljene stanovanjske prostore adaptiral.
2. Vsled pomnožitve stanovanj in proste konkurence se bodo stanovanja pocenila.
3. Vsaka stranka si bo izbrala zase primerno stanovanje.
4. Stanovanje si bo izbral na primerem mestu.
5. Stanovanja se bodo modernizirala in zopet redno vzdrževala.
6. Straanke bodo takoj zasedle izpraznjena stanovanja.
7. Odpadlo bo večletno in večmesečno čakanje na stanovanja.
8. Odpadle bodo vse pristojbine stanovanjskih uradov.

9. Stanovanjski uradi bodo odpadli in z njimi drago denarno poslovanje.

10. Društva stanovanjskih najemnikov bodo nepotrebna.

11. Odpadli bodo mnogi stroški za intervencije odvetnikov.

12. Društva hišnih posestnikov se bodo borila z modernizacijo hiš in davčnimi in drugimi gospodarskimi vprašanji.

Stanovanj je že sedaj dovolj.

Po tri tedne se inserirajo izpraznjena stanovanja v sredini mesta in se ne morejo oddati, z izgovorom, da so predraga? Čemu so se potem ta stanovanja zidala in zakaj se je moralo v te svrhe investirati toliko kapitala? Menda se niso zidala ta stanovanja zato, da bodo stala prazna. Po informacijah pa ta stanovanja niso tako draga, da bi jih ne ne mogli zasesti boljše situirani sloji. Seve se le ti rajše drže v starih stavbah, kjer mnogi gospodarji niso skoro nič zvišali stanovanj.

Čemu neki toliko vpitja o pomanjkanju stanovanj? Ko bo zasedena nova hiša na Ahacljevi cesti z 80 novimi stanovanji, bo zopet na razpolago 80 izpraznjenih stanovanj; tudi nekaj zaleže. Stanovanja se bodo zato tudi pocenila.

Realitetna pisarna

**Prvega društva hiš. posestnikov v Ljubljani, Salendrova ulica 6/II
proda**

Trinadstropno hišo v središču Ljubljane za 270.000 Din.

Veliko hišo ob Tržaški cesti v Ljubljani, s poslovnimi prostori, hlevi ter prostim stanovanjem 4 sob, za 250.000 Din.

Hišo z 2000 kvadratnimi metri vrta in velikimi skladišči, v bližini glavnega kolodvora v Ljubljani za 350.000 Din.

Dvonadstropno vilo na Bledu, z velikim vrtom in pohištvom za 180.000 Din.

Enonadstropno vilo na Bledu, z vrtom za 90.000 Din.

Vinogradno posestvo v Halozah, 12 oralov zemljišča, med temi 3 orali vinograda, 700 sadnih drevesc, z moderno urejeno hišo in gospodarskimi poslopji za 160.000 Din.

Vinogradno posestvo na Bizeljskem, 12 oralov z lepo vilo za 150.000 Din.

Posestvo pri Celju, sestojče iz ene gostilniške hiše s trafiko in iz ene stanovanjske hiše, ter 7 oralov zemlje.

Enonadstropno hišo v središču Ljubljane za 250.000 Din.

Hišo na Glincah, s 1000 m² vrta za 90.000 Din.

Enonadstropno hišo z vinsko trgovino v Spodnji Šiški za 250.000 Din.

Trinadstropno hišo v Ljubljani, s poslovnimi prostori za 1.000.000 Din.

Hišo v Trbovljah, s poslovnimi prostori in vrtom za 90.000 Din.

Hiša s štirimi stanovanji, elektriko, sadnim vrtom in njivo v bližini treh tovarn za 70.000 Din.

Posestvo v Vižmarjih z delavnico za mizarstvo, 3 orale zemlje, 3 šupe za 130.000 Din.

Enonadstropna hiša z gostilno in trgovino v predmestju Ljubljane za 600.000 Din.

Enodružinska hiša, 6 sob, s tri orali zemljišča v Ljubljani za 200.000 Din.

Posestvo v predmestju Ljubljane s 7 oralov zemljišča za 500.000 Din.

Dve vili v Vodmatu pri Ljubljani 180.000 Din.

Trgovska hiša v Ljubljani za 1.000.000 Din.

Enonadstropna hiša v bližini stolnice za 300.000 Din.

4 hiše v bližini sv. Jakoba v Ljubljani za 400.000 Din, 350.000 Din ter 150.000 Din.

Dvonadstropna trgovska hiša v šentjakobskem predmestju za 350.000 Din.

Posestvo z gostilno in trgovino ter 20 oralov zemlje pri Domžalah za 150.000 Din.

Enonadstropna hiša v bližini klavnice v Ljubljani za 125.000 Din.

Enonadstropna hiša v bližini Zvezde v Ljubljani, skoro nova za 270.000 Din.

Dvonadstropna hiša v bližini realke v Ljubljani za 250.000 Din.

Velika trgovska hiša v središču Ljubljane za 1.000.000 Din.

Dve hiši v bližini »Zvezde« za 400.000 Din.

Velika hiša z uradnimi prostori v Ljubljani za 800.000 Din.

Dvonadstropna hiša v Sp. Šiški z vrtom za 220.000 Din.

Nova trgovska hiša ob Glavni cesti v Sp. Šiški za 350.000 Din.

Dvonadstropna hiša v bližini Vodnikovega trga v Ljubljani za 180.000 Din.

Dve trgovski hiši na Mestnem trgu v Ljubljani do 1.000.000 Din in 700.000 Din.

Hiša v bližini Sv. Petra cerkve v Ljubljani za 450.000 Din.

Nova pritlična hiša z lepim vrtom v Mali vasi pri Ježici za 75.000 Din.

Hiša s trgovskim lokalom in vrtom v Rožni dolini za 300.000 Din.

Nova vila z vrtom v bližini Tivolija v Ljubljani za 220.000 Din.

Krasno veliko kmetско posestvo pri D. M. v Polju za 350.000 Din.

Kmetско posestvo pri Vrhniki, 14 oralov za 140.000 Din.

Enonadstropna hiša z 2 stanovanji v bližini župne cerkve v Kočevju za 75.000 Din.

Skoro nova vila, neposredno ob Bleiweisovi cesti s krasnim vrtom za 600.000 Din.

Hiša s trgovskimi lokali, v bližini frančiškanske cerkve v Ljubljani za 450.000 Din.

Dve veliki hiši tik ljubljanske Zvezde po 1.500.000 Din.

Dve hiši v Trbovljah, deset sob, šest kuhinj in ena klet z vrtom za 200.000.— Din.

Hiša na Škofovem v Ljubljani z vrtom za 350.000.— Din.

Hiša na Dunajski cesti s trgovskimi lokali za 500.000 Din.

Krasna vila na periferiji Ljubljane z velikim vrtom in pritliklinami 650.000.— Din.

Hiša z velikim vrtom pripravna za vsako podjetje, en milijon Din.

Hiša na Škofovem v Ljubljani, s trgovskimi prostori za 250.000.— Din.

Dve hiši v bližini Tabora 250.000.— Din in 375.000.— Din.

Vila na Gorenjskem s krasnim razgledom in 5 oralov zemlje, s sedmimi meblovanimi sobami, vodovod, elektrika 120.000.— Din.

Dvonadstropna hiša v Sp. Šiški za 225.000.— Din.

Staroznana gostilna ob državni cesti na Dolenjskem. Enonadstropna hiša, kleti, gospodarsko poslopje, dva velika hleva, ledenica, skedenj, vse obokano, zidana kovačnica z orodjem, mala hišica, svinjaki, drvarnica, dvojni kozolec, velik sadni in zelenjadni vrt v obsegu 8000 m². Dosedanji letni donos 24.000 Din. Cena 200.000 D. Vili podobna hiša z gospodarskim poslopjem in hlevom, z lepim zelenjadnim in sadnim vrtom ter košeninah v bližini Rogaske Slatine. — Cena 45.000 Din.

Hiša ob Martinovi cesti v Ljubljani, cena 150.000 Din.

Enonadstropna hiša v bližini tobačne tovarne s krasnim stanovanjem za 270.000 D.

Znana gostilna v Ljubljani, cena 500.000 Din.

Dve hiši v predmestju Ljubljane s hlevom in vrtom. — Cena 250.000 Din.

Pritlična hiša v Zg. Šiški ob glavni državni cesti z vrtom. Cena 120.000.— Din.

Enonadstropna hiša z vrtom, s prostornimi delavnicami, pripravno za kako tvornico ali garažo, kakor tudi trgovino v bližini Domžal za 125.000.— Din.

Dve hiši v Zg. Šiški v bližini državne ceste, z več stanovanji, jedna dvonadstropna z velikim vrtom za 300.000 Din.

Nova hiša v Dravljah z vrtom 900 m², davka prosta, s tremi stanovanji ob državni cesti, cena 90.000.— Din.

Dve krasni vili pod Tivolijem, vsaka z velikim vrtom po 700.00.— Din in 550.000.— Din.

Hiša ob Bleiweisovi cesti, cena 800.000 D.

Hiša na Sv. Petra cesti s trgovskimi lokali, cena 800.000.— Din.

Vila v mestu Ljubljana z več stanovanji in velikim vrtom, cena 1 milijon Din.

Vila ob Ljubljanici, cena 450.000 Din.

Več stavbinskih parcel na Kodeljevem v Ljubljani s skupno površino 5000 m² se posamezno proda po 35.— Din za 1 m².

Na prodaj v Ljubljani več stavbenih parcel po ugodnih cenah.

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka d. d.
v Ljubljani

Posluje v vseh zavarovalnih strokah, podružnice in ekspoziture v vseh večjih mestih kraljevine SHS.

Domač zavod, poslovne zveze s češko Slavijo

Kovaško in kolarsko obrt
priporoča, ter ima v zalogi

različne vozove

MATIJA TERLEP

Sv. Jerneja cesta - Šiška - Ljubljana

Stavbeno podjetje

MATRO CURK

LJUBLJANA MIRJE 1-3

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Telefon številka 2095

Vodovodni instalater,
klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8